

A Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács tudományszervezési tevékenységének fejlődése az elmúlt két évtizedben

BOGNÁR Balázs Lajos¹ - KISS Péter²

A Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács (KTT) a katasztrófavédelmi szervezet megalakításától kezdve végzi tudományszervező, fejlesztő-kutató és vezetői döntéstámogatói tevékenységét, a Belügyi Tudományos Tanács felügyelete és koordinációja mellett. A működés mellett a KTT rendészettudományi kapcsolódását, valamint tudományszervezési feladatainak fejlődését elemezzük. Kutatásainkat követően a munkát a témában releváns jogszabályok, a belső normák és a KTT 2001-ig visszanyúlóan kiadott munkatervei és beszámolóí elemzése alapján végeztük el, és rendszereztük a tudományszervezéssel kapcsolatos gondolatainkat, helyet kapott fontos és állandó tevékenységeinek és a novumoknak az ismertetése is.

A KTT fejlődését mutatja, hogy a katasztrófavédelem vezetői, szakemberei számára olyan proaktív kutatói háttérrel biztosít, amely a jelen és a jövő kutatóinak a felmerülő problémákat minél szélesebb spektrumon mutatja meg, és lehetőséget biztosít a kellően tudományos alaposságú vizsgálatokhoz, egyúttal kapcsolódási pontokat nyújt a rendészettudomány többi ágához is.

Kulcsszavak: katasztrófavédelem, rendészettudomány, tudományszervezés, innováció, kutatás

Bevezetés

A Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács (KTT) a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet megalakításától kezdve végzi tudományszervező, fejlesztő-kutató és vezetői döntéstámogatói tevékenységét, a Belügyi Tudományos Tanács (BTT) felügyelete és koordinációja mellett. A tudományszervezési tevékenység evolúcióját jellemzi, hogy az induláskor a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (BM OKF) szakemberei, most pedig a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet tagjainak jelentős hányada vesz részt valamilyen formában a munkában.

¹ Tűzoltó dandártábornok, egyetemi adjunktus; igazgató, Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság; elnök, Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács, e-mail: balazs.bognar@katved.gov.hu

² Tűzoltó alezredes, polgári védelmi felügyelő, Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Szombathelyi Katasztrófavédelmi Kirendeltség, e-mail: peter.kiss@katved.gov.hu

„Egyedül a legnagyobb elmék sem tudnak gyors tudományos haladást elérni, még ha évszázadokon keresztül munkálkodnak is, amennyiben nem hajlandók másokkal osztozni a tudásban.” Isaac Asimov orosz származású amerikai író vélekedett így a tudományról. Véleménye a KTT vezérfonala is lehetne egyben, hiszen a testület pontosan azon munkálkodik, hogy a megalapozott szakmai tudással, a megfelelő készségek és képességek előfeltételének megteremtésével a jelen tudományos eredményeinek összegzését, a tendenciák kutatását, valamint a jövő kockázatairól való empirikus értekezést átültessük a gyakorlatba. A kutatás és a fejlesztés nélkülözhetetlen a katasztrófavédelem tűzoltósági, polgári védelmi, iparbiztonsági és integrált hatósági szakterületein. Ezt támogatja proaktív módon a KTT.

1. ábra: A KTT logója

Forrás: Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács

A hivatásos katasztrófavédelmi szerv működési és irányítási rendje szerint a BM OKF főigazgatója a megelőzésre és a védekezésre történő felkészülésre különös figyelmet fordít, és meghatározza a hivatásos állományra vonatkozó képzések és továbbképzések, valamint a területekhez kapcsolódó tudományos kutatótevékenység tartalmát és a végrehajtás kereteit, továbbá jóváhagyja a képzések tartalmát.³

A fenti feladatok végrehajtása érdekében a KTT működése önálló intézkedésben szabályozott, amelynek hatálya kiterjed a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi, területi, területi jogállású és helyi szerveire. A norma keretein belül történik a tudományos tevékenység tervezése, szervezése és koordinációja. Működése a következő jogszabályok és katasztrófavédelmi normák szerint történt az eltelt időszak alatt:

³ 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet: 12. § a) pont.

- 6/2006. (BK 4.) BM utasítás a belügyi tudományos kutatói és tudományszervezői munkáról;
- 21/2020. (IX. 14.) BM utasítás a Belügyminisztérium Szellemitulajdon-kezelési Szabályzatáról;
- a Belügyi Tudományos Tanács BMVTTTF/1867-12/2012. számon kiadott ügyrendje;
- 4/2022. (XI. 9.) BM OKF utasítás a hivatásos katasztrófavédelmi szervek szellemitulajdon-kezelési szabályzatáról;
- a Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács ügyrendje;
- 1/2023. (III. 14.) BM OKF utasítás a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Szervezeti és Működési Szabályzatáról;
- 20/2000. számú BM OKF főigazgatói intézkedés a Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács működésének szabályozásáról (hatályát veszttette: 2002. május 2.);
- 26/2002. számú BM OKF főigazgatói intézkedés a Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács működésének újraszabályozásáról (hatályát veszttette: 2012. június 25.);
- 73/2012. számú BM OKF főigazgatói intézkedés a Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács működésének szabályozásáról;
- 36/2018. számú BM OKF főigazgatói intézkedés a Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács működésének szabályozásáról szóló 73/2012. számú BM OKF főigazgatói intézkedés módosításáról.

Katasztrófavédelem és rendészettudomány

A katasztrófavédelem nemzeti ügy. A védekezés egységes irányítása állami feladat.⁴ Ezzel a definícióval emelte be a jogalkotó a katasztrófavédelmet az állam által kötelezően ellátandó feladatok körébe, és mint össznemzeti feladat, az államigazgatás és a közigazgatás részévé vált.

A *Rendészettudományi szaklexikon* szerint a rendészet a közigazgatási (államigazgatási, önkormányzati) szervek olyan rendeltetésszerű tevékenysége, megnyilvánulása, amely az állami és társadalmi rend védelmét, a jogszabályok megtartását, a jogsértések megelőzését, elhárítását, a megsértett jogrend helyreállítását hivatott biztosítani leginkább igazgatási, legvégső esetben pedig kényszerítő eszközökkel. A rendészet olyan állami tevékenység, amely a jogilag szabályozott közrend, közbiztonság megővését jelenti. Ebben a megközelítésben, mivel a rendvédelmi szervek rendészeti tevékenységet végeznek, egyúttal rendészeti szerveknek is tekinthetők. A közigazgatás azon része, amelynek küldetése az állam belső rendjének, valamint a közrendnek és a közbiztonságnak a fenntartása, a társadalom tagjainak, illetve alapvető értékeinek az oltalmazása, az ezeket sértő, veszélyeztető jogsértő

⁴ 2011. évi CXXVIII. törvény: 1. § (1) bekezdés.

cselekmények megelőzése, elhárítása, megszakítása, akár legitim fizikai erőszak alkalmazásával is. Mivel az igényelt biztonság megteremtése rendkívül komplex, szerteágazó tevékenység, ezért csak társadalmi kooperáció és kollektív munka eredményeként teljesíthető, amelyben a rendvédelmi szervek mellett fontos szerepet kapnak az önkormányzatok, a magánbiztonsági vállalkozások, a civil önvédelmi szervezetek is. A rendészet a mai modern társadalomban olyan állami tevékenység, amely a jogilag szabályozott közrend, közbiztonság megóvását jelenti, azaz mindazoknak a veszélyeknek, jogsértéseknek az elhárítását, megelőzését, amelyek a közrendet, a közbiztonságot, a köznyugalmat veszélyeztetik, illetve zavarják.⁵

Elfogadva a rendészet definícióját egyértelmű, hogy a katasztrófavédelem a rendészeti tevékenységek körébe tartozik. Tovább definiálva a katasztrófavédelem helyét a rendészetben és ezáltal a rendészettudományban, meg kell említeni, hogy a hivatásos katasztrófavédelmi szerv államigazgatási feladatot is ellátó rendvédelmi szerv.⁶

A rendvédelem – az első és legegyszerűbb megközelítésben – a rendészet szinonim fogalmaként fogható fel. A magyar jogi szabályozásban a rendészet és a rendvédelem kifejezés is előfordul, azonban a rendvédelem elterjedtebb. Így többek közt az Alaptörvény és a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény is rendvédelmi szervekről szól. A magyar tudományban a két fogalom viszonyáról vita van: a „rendészet” fogalmát követők a rendészetet a közigazgatás részeként fogják fel, míg a „rendvédelem” fogalmát alkalmazók inkább a honvédelemhez közelítő, katonai jellegű tevékenységi és szervezeti rendszert vázolnak fel e körben. Ez utóbbi kapcsán általában nem rendészeti szervekről, hanem „rendvédelmi testületekről” szólnak. A rendvédelem fogalmát elsősorban történeti munkásságában használja Parádi József és az általa létrehozott Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság, amelynek tagjai a rendészet/rendvédelem története területén kiemelkedően jelentős publikációs tevékenységet végeznek.⁷

A rendvédelem más szempontból a rendészet egyik, a közjoghoz kapcsolódó azon ága, amelynek keretében az állam (főleg annak államigazgatási szervei) szervezetten fellépnek a közrendre, részben a közbiztonságra veszélyes cselekmények felderítése, megelőzése, megakadályozása vagy végső esetben a legsúlyosabb kényszerítő eszközzel (lőfegyverrel is) történő megtörése érdekében. A rendvédelmi szerveknek a jogi rend, az állam és polgárai biztonsága, a közrend-közbiztonság fenntartása, védelme céljából folytatott tevékenységeinek összessége. Tehát a közrendre és a közbiztonságra irányuló meghatározott célú – fenntartó-védelmező, megelőző, akadályozó-megfosztó, eredeti helyzetet visszaállító – állami tevékenység, amely a közigazgatáson belül olyan közhatalmi, jogalkalmazó tevékenységet jelent, amely során

⁵ BODA 2019.

⁶ 2011. évi CXXVIII. törvény: 22. § (2) bekezdés.

⁷ Közszolgálati Online Lexikon.

az erre hivatott szervek a jogszabályok betartására készítetik, ha szükséges, kényszerítik a jogsértő személyeket és szervezeteket.⁸

A Boda József által szerkesztett *Rendészettudományi szaklexikon* a rendészettudomány fogalmára Finszter Géza meghatározását alkalmazza, amely szerint „az államis jogtudományoknak azon ágazata, amelynek kutatási tárgya a rendészet szervezete, működése és a rendészeti jog. A rendészettudomány sajátos módszertana azoknak a társadalomtudományi metodikáknak az összessége, amelyek alkalmasak a kutatási tárgy feltárására. A rendszere visszatükrözi a rendészeti rendszerre jellemző struktúráját.”⁹

Megállapítható tehát, hogy a katasztrófavédelemnek mint rendvédelmi szervnek a KTT olyan testületi szerve, amely a szervezetet és annak működését, fejlesztési lehetőségeit kutatja, ezáltal a rendészettudomány tudományi ágához tartozik.

A KTT felépítése, főbb feladatai

A KTT a hivatásos katasztrófavédelmi szerv közvetlen hatáskörébe tartozó tudományos tevékenység tervezését, koordinációját, szervezését irányító testületi szerv, a BM OKF tudományos ügyekben, azok tartalmi vonatkozásaiban önálló felelőséggel jár el és egyben kiemelt stratégiai jellegű kérdéskörökben a főigazgató tudományos tanácsadó testülete.¹⁰

A KTT a BM OKF szakterületei által végzett szakmai feladatokkal összhangban, a szakterületek vezetőivel együttműködésben végzi munkáját. Állásfoglalásokat, összehasonlító elemzéseket és ajánlásokat tesz a katasztrófavédelem szakterületeire, azok fejlesztési lehetőségeire vonatkozó, az alkalmazott hazai és nemzetközi tudományos kutatások eredményeinek hasznosítását érintő kérdésekben.

A KTT tisztségviselői a BM OKF főigazgatójának megbízása¹¹ alapján az elnök, az alelnök és a titkár. Tagjai (legfeljebb 5 fő) elsősorban a hivatásos katasztrófavédelmi szerv állományába tartozó és aktív tudományos tevékenységet folytató, valamint a tevékenységet szakmailag támogató külsős személyek lehetnek. A tisztségviselők és a tagok anyagi ellenzolgáltatás nélkül végzik tevékenységüket, de a tudományos és tudományszervező tevékenység folytatásához éves elemi keret képezhető, amelynek nyilvántartását a BM OKF Humán Szolgálatá végzi. Célfeladatok végrehajtása érdekében ideiglenes KTT-munkacsoport is létrehozható, amelybe a tagokon kívül további személyek is bevonhatók.

A KTT tudományos munkáját az elnök tervezi és szervezi a főigazgató által jóváhagyott és évente felülvizsgált ügyrend, a minden év február 28-ig elkészítendő éves munkaterv, valamint eseti megbízások alapján.

⁸ BODA 2019.

⁹ BODA 2019.

¹⁰ 73/2012. számú BM OKF főigazgatói intézkedés: 2., 3. pont.

¹¹ 73/2012. számú BM OKF főigazgatói intézkedés: 6. pont.

A tudományos tevékenység tervezésével és szervezésével kapcsolatos feladatok végrehajtása, valamint az ehhez szükséges feltételrendszer biztosítása érdekében a KTT együttműködik a BTT-vel, amely a KTT munkáját segíti és koordinálja. Ezen túlmenően a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság (KKB) éves munkaterve alapján meghatározott, a KKB Tudományos Tanácsa által végrehajtandó feladatok megvalósításában, valamint egyéb nem tervezett esetekben – felkérés alapján – a KTT együttműködik a KKB Tudományos Tanácsával.

A KTT feladatkörében:

- értékeli és véleményezi a BM OKF szakterületeinél kezdeményezett tudományos tárgyú együttműködési megállapodásokat, pályázatokat, megbízásokat, konferenciákat, eseti jelleggel készített szakmai kiadványokat, továbbá a doktori képzésre jelentkezők témaválasztását;
- a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi, területi, területi jogállású és helyi szervei állománya, valamint külső pályázók számára rendszeresen tudományos-szakmai pályázatokat ír ki, bírál el, és dönt azok díjazásáról;
- vezetői felkérés vagy saját kezdeményezés alapján a hivatásos katasztrófavédelmi szerv feladatkörében fellépő tudományos megközelítést, elemzést igénylő problémát megvitatja, megoldására javaslatokat dolgoz ki, amelyeket az érintett szakterület vezetője vagy – jelentőségüktől függően – a főigazgató számára felterjeszt, valamint áttekinti és figyelemmel kíséri az elfogadott előterjesztések későbbi megvalósulásának helyzetét;
- szakdolgozati, valamint diplomamunka-témajavaslatokat dolgoz ki és ajánl a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Katasztrófavédelmi Intézetnek, valamint a katasztrófavédelem (tűzvédelem, polgári védelem, iparbiztonság) oktatásában érintett más felsőoktatási intézményeknek;
- különös gondot fordít a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi, területi, területi jogállású és helyi szervei állományában foglalkoztatott, tudományos tevékenységet folytató, illetve a tudományos tevékenység iránt aktívan érdeklődő szakemberek és tevékenységi körük felmérésére, valamint ezen szakemberek erkölcsi és szakmai (tudományos irányú) támogatására.¹²

A KTT tudományszervezési tevékenységének fejlődése

A KTT alapvetően naprakész és folyamatosan bővülő tartalmakkal törekszik a hatékony információközlés, együttműködés és interaktív kommunikáció kialakítására, valamint azon kutatók tudományos munkájának segítésére, akik a rendészettudomány és azon belül a katasztrófavédelem szakterületei iránt érdeklődnek. Erősíti a katasztrófavédelmi tudományos tevékenység tudományrendszertani helyét és sze-

¹² 73/2012. számú BM OKF főigazgatói intézkedés: 7. pont.

repét, tudástranzferi szerepet tölt be a hivatásos katasztrófavédelmi szervekben, a katasztrófavédelem és az államigazgatás/közigazgatás szereplői között.

Publikálási lehetőséghez juttatja az ambiciózus, tehetséges fiatalokat, szakembereket, folyamatosan munkálkodik az információs rendszer, adatbázisok kialakításán. Felületet szolgáltat a lektorált cikkek megjelenítésére. A publikációknak a katasztrófavédelem gondozásában megjelenő *Védelem Tudomány* katasztrófavédelmi online szakmai tudományos folyóiratban biztosít megjelenési lehetőséget. A publikálások mellett kiemelt szerepet fordít a katasztrófavédelmi témájú országos konferenciák, munkaműhelyek szervezésére.

2000. február 24-én BM OKF főigazgatói intézkedés hozta létre a KTT-t, és határozta meg feladatait.¹³ Már akkor tanácskozási jogkörrel felruházott testületi szerv volt, amely koordinációs tevékenységével, a tudományos eredmények értékelésével és javaslatok, ajánlások kidolgozásával nyújt segítséget a szakmai döntések előkészítéséhez. Elnökét és titkárát a BM OKF állományából, tagjait a katasztrófavédelem állományából széles körű szakmai tapasztalattal rendelkező személyek közül jelölték ki, valamint állandó és eseti meghívottak is szélesítették a grémium palettáját. A KTT létszámát akkoriban nem határozták meg, az elnök jogköre volt a tagság és az állandó meghívottak, eseti meghívottak kijelölése, illetve meghívása.

A létrehozáskor lefektették azokat az alapelveket, amelyek máig meghatározzák a KTT feladat- és hatáskörét. Külön feladat volt a tudományos munka irányelveinek kijelölése, a prioritások meghatározása, a tudományos pályázati rendszer kidolgozása, amelyekhez költségvetési keretösszeg állt a KTT rendelkezésére,¹⁴ illetve elosztásáról és felhasználásáról a testület dönthetett. A KTT éves munkaterv alapján dolgozott, amelynek végrehajtásáról évente beszámolt a BM OKF főigazgatójának. A munkaterv fő része a tudományszervezéssel, konferenciák szervezésével, publikációs tevékenységgel, tehetséggondozással foglalkozott.

A 2002. május 2-án kiadott 26/2002. BM OKF főigazgatói intézkedés újraszabályozta a KTT működését.¹⁵ Az intézkedés a meglévő feladatrendszer változatlanul hagyása mellett új feladatokat határozott meg a testületnek, amelyekhez a KTT összetételét is megváltoztatta. A tagságot kizárólag a BM OKF munkatársai közül lehetett kijelölni, míg a meghívotti státuszokat eltörölték. Helyette az elnök hatáskörébe utalták az eseti munkacsoportok felállítását, amelyek összetételét nem szabályozták. Megmaradt, hogy a tudományos, illetve a tudományszervező tevékenység folytatásához évről évre külön célra tervezett költségkeretet kell biztosítani, és a jóváhagyott költségvetés keretei között a KTT önállóan gazdálkodik.

Új feladatként meghatározták, hogy a BM OKF szakterületeinél kezdeményezett tudományos célú, tartalmú vagy vonatkozású együttműködési megállapodásokat, pályázatokat, megbízásokat, konferenciákat, eseti kiadványokat, a doktori iskolára jelentkezők témaválasztását értékeli és véleményezze. A KTT véleménye nélkül

¹³ 20/2000. számú BM OKF főigazgatói intézkedés: 1. pont.

¹⁴ 20/2000. számú BM OKF főigazgatói intézkedés: 6. pont.

¹⁵ 26/2002. számú BM OKF főigazgatói intézkedés: 1. pont.

a felsorolt tevékenységek nem voltak folytathatók, illetve nem zárhatók le, valamint érdemben kell figyelembe venni a KTT véleményét, javaslatait.¹⁶

Először jelent meg, hogy a közös feladatok eredményes megoldása érdekében a KTT együttműködik a KKB Tudományos Tanácsával.¹⁷

Továbbra is megmaradt, hogy a KTT éves munkaterv alapján dolgozott, amelynek végrehajtásáról évente beszámolt a BM OKF főigazgatójának. A munkatervek fő része a tudományszervezéssel, konferenciák szervezésével, publikációs tevékenységgel, tehetséggondozással foglalkozott. A munkatervek mellett ügyrendet is kiadtak a testület hatékony szakmai tudományos tevékenysége végzésének elősegítése érdekében.¹⁸

A tudományos munka fejlődése és szélesedése miatt időszerű volt a korábbi szabályozó felülvizsgálata, amelynek eredményeképpen új intézkedést adtak ki a működés tekintetében. A 2012. június 25-én kiadott BM OKF főigazgatói intézkedés és a módosítására kiadott 36/2018. számú BM OKF főigazgatói intézkedés képezi napjainkban is a KTT tudományos tevékenységének keretét. A norma újradefiniálta a KTT összetételét – elnök, alelnök, titkár, tagok –, ahol már újra a hivatásos katasztrófavédelmi szerv állományából lehetett kijelölni a tagságot, ezáltal is szélesebb körű háttérbázist adva a tanácsnak. Új elemként bevezette a kutatási szekciókat, a módosító norma ideiglenes munkacsoportként nevezi meg, ahol az elnök hatáskörében állandó vagy *ad hoc* munkacsoportok felállításáról dönthet.¹⁹ A költségvetési keret a KTT működésére viszont már nem jelentkezik kötelező elemként, és a tudományos, tudományszervező tevékenység folytatására különíthető el.²⁰

2018. szeptember 1-jével a KTT újjáalakult. Tagjainak száma a felére csökkent. Az új összetételben a KTT elnökének, alelnökének és titkárának személye nem változott, tagjaiból is néhányan megmaradtak. Az új összetételű tagsággal az alakuló ülés 2018. szeptember 3-án lezajlott, amelyen elhangzottak a KTT-re váró tudományos feladatok, és amelyen a feladatok elvégzésére új ötletek fogalmazódtak meg. Fő feladat volt, hogy a hagyományok tisztelete mellett a tagok által javasolt újításokat integrálni tudja a katasztrófavédelem tudományos munka- és feladatrendszerébe, valamint a feladatok végrehajtásába.

A KTT évente munkatervet készített tevékenysége koordinálására. A munkatervekben évente a következőket tervezték be:²¹

Tudományszervezési feladatok

- A BM OKF KTT előző évi tevékenységéről szóló beszámoló elkészítése
- A BM OKF KTT tagjainak javaslata alapján az adott évi munkaterv összeállítása, jóváhagyásra történő felterjesztése

¹⁶ 26/2002. számú BM OKF főigazgatói intézkedés: 4. pont.

¹⁷ 26/2002. számú BM OKF főigazgatói intézkedés: 5. pont.

¹⁸ 26/2002. számú BM OKF főigazgatói intézkedés: 5. pont.

¹⁹ 73/2012. számú BM OKF főigazgatói intézkedés: 5. pont.

²⁰ 26/2002. számú BM OKF főigazgatói intézkedés: 11. pont.

²¹ Dokumentumok [é. n.].

- Az adott évi tudományos pályázatkiírás előkészítése a tagok, valamint a szakmai tanácsadó testületek javaslatainak figyelembevételével
- A BM OKF KTT adott évi pályázatának közzététele a BM OKF, a BTT, a Rendészettudományi Társaság, valamint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem honlapján, illetve a szakmai és a belügyi tudományos kiadványokban
- Együttműködési megállapodások aláírásra előkészítése különféle szervezetekkel (például más szerv tudományos tanácsával, felsőoktatási intézménnyel stb.)
- Részvétel az adott évi Dr. Balogh Imre-émlékpályázat bírálóbizottságában, továbbá közreműködés az arra érdemes pályázati munkák publikálási lehetőségének megteremtésében
- A szakmai konferenciák forgatókönyvének felterjesztése
- A BM OKF KTT adott évi pályázatkiírására beérkezett pályaművek témáját figyelembe véve szakmai bírálók felkérése
- A BM OKF KTT adott évi pályázatkiírására beérkezett pályaművek bírálatainak összegzése és javaslat összeállítása a végleges sorrend megállapítására
- Részvétel a Magyar Tudományos Akadémia bizottságainak, a belügyi társszervek tudományos szervezeteinek, a felsőoktatási intézményeknek, valamint más tudományos kutatóműhelyeknek a magyar tudomány ünnepéhez kötődő rendezvényein

Tudományos fórumok

- Részvétel a BTT éwertékelő-programalkotó ülésén
- A KTT tavaszi, őszi ülései
- Részvétel a BTT magyar tudomány ünnepe belügyi fejezet záró rendezvényeként tartott ünnepi ülésén
- A BM OKF KTT adott évi pályázatának díjátadása

Rendezvények

- Az adott évben megrendezett tudományos konferenciák, szimpóziumok be-tervezése, felelős- és határidő-megjelöléssel

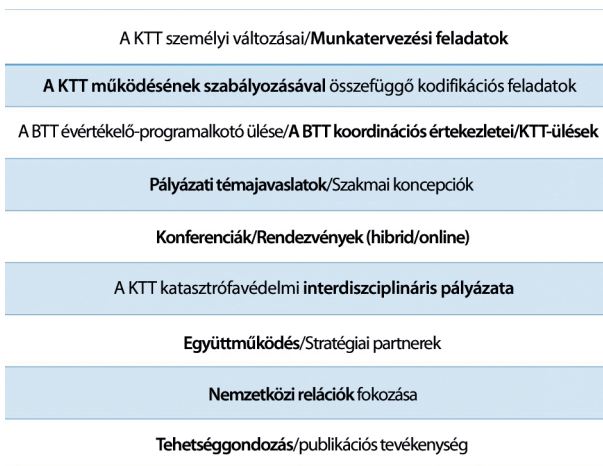
Publikációs tevékenység

- Tudományos dolgozatok szakmai lektorálásának támogatása és megjelentetése a *Védelem Tudomány* katasztrófavédelmi online szakmai tudományos folyóiratban
- A szakmai és tudományos publikációk megjelentetésének támogatása a társ-és együttműködő szervezetek kiadványaiban (*Belügyi Szemle, Scientia et Securitas, Rendvédelem, Rendészeti Szemle* stb.)

Látható, hogy az éves munka tetemes részét a különféle tudományszervezési feladatok töltötték ki, amelyek évről évre különféle konferenciák szervezésével, publikációs tevékenységgel egészültek ki.

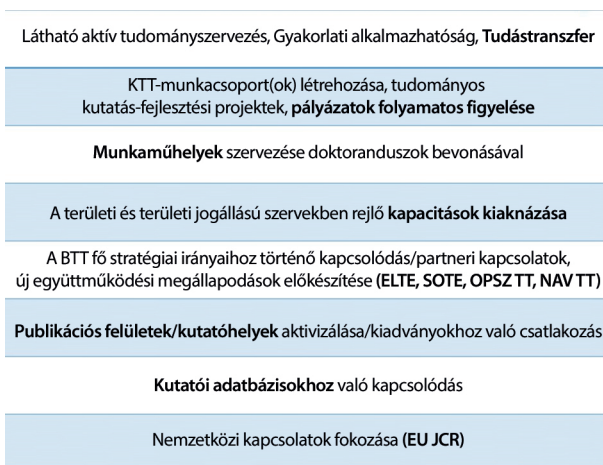
A KTT jelenlegi tudományszervezési tevékenysége

A KTT munkavégzésében, feladatellátásában újabb változás lépett életbe 2021-ben. A BM OKF főigazgatójának döntése alapján a KTT tisztségviselőinek személyében változások következtek be. 2021. március 1-jétől az elnöki tisztséget a Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatója, 2021. április 27-től az alelnöki tisztséget a Tolna Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatóhelyettese, a titkári posztot a Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság hivatalvezetője tölti be.

2. ábra: A KTT tudományszervezése

Forrás: a szerzők szerkesztése

3. ábra: A KTT tudományszervezési célkitűzései

Forrás: a szerzők szerkesztése

Új munkaterveket és kereteket vezettek be. A tagok javaslatainak figyelembevételével bővültek a tudományszervezési feladatok, a publikációs tevékenységek és a konferenciák szervezésének feladatai is. A virtuális tér adta lehetőségeket jól kihasználva számtalan konferencia költözött részben vagy egészben az online világba. A 2024. évi munkatervbe például a következőket tervezték be:²²

A KTT ülései

- KTT-elnökségi ülés, tavaszi, őszi ülések

Rendezvények, konferenciák

- Részvétel a George C. Marshall European Center for Security Studies Alumni (George C. Marshall Európai Biztonsági Tanulmányok Központjának öregdiákjai) rendezvényén
- A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Tudományos Diákköri Konferenciája
- Polgári Védelmi Munkaműhely
- Nemzetközi Katasztrófavédelmi Tudományos Konferencia
- *Tűzesetek vizsgálata, tapasztalatai* konferencia
- Lakiteleki Tűzvédelmi Szakmai Napok
- *Vírus* gyakorlat és konferencia
- „Resilience Café” tudományos szakmai szimpózium
- *Kérdések és válaszok az elmúlt évek (katasztrófavédelmi) kihívásai tükrében* című tudományos konferencia
- A European Cybersecurity Month (európai kiberbiztonsági hónap) keretében tartandó, a Nemzeti Védelmi Szolgálat által szervezett hazai konferencián való részvétel
- Nemzetközi tudományos konferencia a katasztrófák csökkentésének világnapja alkalmából
- *Iparbiztonsági és katasztrófavédelmi hatósági kutatások* című tudományos konferencia
- Rendvédelmi Adatvédelmi és Adatbiztonsági Szakmai Napok
- A magyar tudomány ünnepe belügyi fejezet nemzetközi tudományos-szakmai konferencia nyitó rendezvénye/záró rendezvénye
- Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Intézményi Tudományos Diákköri Konferencia

Tudományos pályázatok

- Közreműködés a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára és a BTT által meghirdetett pályázati felhívásban a Nemzeti Közszolgálati Egyetem PhD-hallgatói számára a doktori (PhD) képzési díj, illetve a doktori fokozatszerzési eljárási díj költségátvállalására
- Közreműködés a BTT tudományos pályázati felhívásában a későbbiekben meghatározott témában

---

²² Dokumentumok [é. n.].

- Közreműködés a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára által meghirdetett pályázati felhívásban a Belügyminisztériumot érintő közszolgálati témában a doktorandusz, abszolutóriumot szerzett és doktorjelölt kutatók számára gyakornoki rendszer keretében tudományos kutatás folytatására
- Adott évi tudományos (katasztrófavédelmi interdiszciplináris) pályázati felhívás

Tudományszervezési feladatok

- A KTT adott évi tevékenységéről szóló jelentés összeállítása, jóváhagyásra történő felterjesztése
- A KTT adott évi munkatervének összeállítása, jóváhagyásra történő felterjesztése
- Részvétel a Magyar Rendészettudományi Társaság közgyűlésén
- Részvétel a BTT évertékelő-programalkotó ülésén
- A BTT-vel, a rendvédelmi szervekkel, a KKB Tudományos Tanácsával, a Honvédelmi Minisztérium tudományos tanácsaival szorosabb együttműködés/közös rendezvény(ek) előkészítése
- A KTT adott évi pályázatának közzététele a BM OKF, a BTT, a Magyar Rendészettudományi Társaság, valamint a Nemzeti Közszolgálati Egyetem honlapján, a *Védelem Tudomány* katasztrófavédelmi online szakmai, tudományos folyóiratban, illetve a szakmai és a belügyi tudományos kiadványokban
- A KTT adott évi pályázatiíráására beérkezett pályaművek témáját figyelembe véve szakmai bírálók felkérése
- A KTT adott évi pályázatiíráására beérkezett pályaművek bírálatának összegzése és javaslat összeállítása a végleges sorrend megállapítására
- Részvétel a Magyar Tudományos Akadémia bizottságainak, a BTT-nek, a belügyi társszervek tudományos szervezeteinek, a felsőoktatási intézményeknek, valamint más tudományos kutatóműhelyeknek a magyar tudomány ünnepéhez kötődő rendezvényein
- Részvétel a BTT-nek a magyar tudomány ünnepe záró rendezvényeként tartott ünnepi ülésén; a KTT adott évi pályázatának díjátadása
- Részvétel a Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations (Európai Bizottság Polgári Védelmi és Humanitárius Segítségnyújtási Főigazgatósága) Katasztrófavédelem-tudomány és Tervezési Munkacsoport munkájában
- Részvétel az Európai Unió (EU) soros magyar elnökségi feladatainak végrehajtásában, közreműködés a Working Party on Civil Protection (Polgári Védelmi Munkacsoport) (PROCIV) szakmai döntéshozást támogató stábjában, valamint a PROCIV és a Working Party on Civil Protection–Critical Entities Resilience (a Polgári Védelmi Munkacsoport kritikus szervezetek ellenálló képességével foglalkozó almunkacsoportja) (PROCIV – CER) témákért felelős háttérstábjában

Együttműködés

- Az adott évre tervezett szervekkel, szervezetekkel történő kapcsolatfelvétel és/vagy a kapcsolat erősítése, felelős- és határidő-megjelöléssel

Publikációs tevékenység

- A BM OKF által működtetett *Védelem Tudomány* katasztrófavédelmi online szakmai, tudományos folyóiratban a hivatásos katasztrófavédelmi szerv tagjainak, valamint a belügyi ágazatban dolgozó valamennyi munkatárs szakmai, tudományos eredményeinek a megjelentetésében való közreműködés (konferenciakiadványok megjelentetése, absztraktkivonatok megjelentetése a konferenciák anyagából, továbbá publikációk megjelentetése)

A felsoroltakon kívül a KTT a tudományos tevékenység erősítése, a tudományos eredmények gyakorlatban történő alkalmazásának elősegítése érdekében több pályázati anyagot, témajavaslatot, tanulmányt és publikációt terjesztett fel, illetve ajánlott ki a hivatásos katasztrófavédelmi szerv érintett szervezeti egységei részére.²³

Külön szót kell ejteni a KTT interdiszciplináris pályáztatási rendszeréről. A pályázatot minden évben május hónapban hirdeti meg a KTT, és olyan pályamunkák elkészítését várja, amelyek a szakmai munka gyakorlati kérdéseivel és problémáival foglalkoznak. A pályázat meghirdetésével ösztönözni kívánják mindazon pályázókat, akik a megadott témakörök alapján tudományos igényű pályamunkák (tanulmány, értekezés) elkészítésére vállalkoznak. A pályázat témakörei évről évre változnak, de közös bennük, hogy a katasztrófák elleni védelemmel, a polgári védelemmel, az iparbiztonsággal és a tűzvédelemmel kapcsolatosak.

Ilyen széles spektrumot fog át például a 2023. évi pályázati kiírás:²⁴

- A polgári védelmi rendszerek működtetésének elemzése a jó gyakorlatok feltárására Európa országai tekintetében
- Magyarország katasztrófaveszélyeztetettségének és biztonsági kihívásainak hatása a CER-irányelv implementációs lehetőségeire
- A veszélyes üzemekkel kapcsolatos lakosságtájékoztatás eszközeinek és módszereinek fejlesztési lehetőségei
- A mesterséges intelligencia (gépi tanulás) katasztrófavédelmi célú alkalmazási lehetőségei
- A határon átnyúló katasztrófavédelmi együttműködés szakmai és jogi kérdései
- Felkészítés és felkészülés a szélsőséges időjárási eseményekre a civil, nem kormányzati szervek, önkormányzatok bevonásával, módszer- és kapacitásbővítés helyi szinten
- A katasztrófavédelem szerveinek helye, szerepe a védelmi és biztonsági igazgatás feladatrendszerében

²³ Dokumentumok [é. n.].

²⁴ Tudományos interdiszciplináris pályázat 2023.

Látható, hogy széles spektrumot és interdiszciplináris látásmódot követelt meg a kiírás. A pályázaton természetes személyek vehettek részt. Pályázni egyénileg vagy kollektív munkával, egy vagy több – a témaköröket konkrétan feldolgozó, illetőleg ahhoz szorosan kapcsolódó – magyar nyelvű pályaművel lehetett. Pályaműként addig még nem publikált, máshová be nem nyújtott, még csak részletekben sem publikált tanulmányt, értekezést lehetett beküldeni. A pályaműnek tartalmilag és formailag rendszerezett, logikus felépítésűnek, a végén összefoglalást és az innovációs javaslatok alkalmazásának és/vagy hasznosításának lehetőségeit tartalmazónak kellett lennie. A pályaműveket a KTT elnöke által felkért Bírálóbizottság bírálta el, és javaslatot tett a BM OKF főigazgatójának a díjazásra. A pályázat eredményhirdetésére és a díjak átadására a BTT – a magyar tudomány ünnepe belügyi fejezet záró rendezvényeként tartott – ünnepi ülésén került sor.

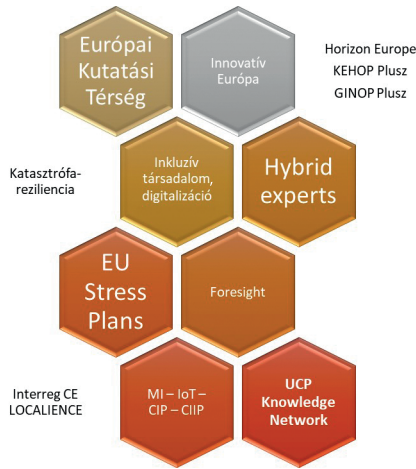
A pályázó a pályamű benyújtásával tudomásul vette, hogy díjazás és/vagy hasznosíthatóság esetén az általa elkészített pályázati anyag a KTT tulajdonába került. A pályaműveket a Bírálóbizottság javaslata alapján – függetlenül attól, hogy érték-e el helyezést – a KTT szerkesztett formában, online tudományos folyóiratban is közölte.²⁵

A KTT helye az Európai Kutatási Térségben

Ma Magyarországon a biztonság a legfontosabb közösségi érték, a fenyegetettségek, a kockázatok és a kihívások jelen vannak a mindennapokban. Ha a világ jelenkori kihívásaira tekintünk, kijelenthető, hogy a természeti, ipari, környezeti katasztrófák és válsághelyzetek közvetlen hatással vannak a társadalmi együttműködés rendszerére. Magyarországon a közbiztonság-védelem ágazata, azon belül a hivatásos katasztrófavédelmi szerv preventív feladatellátásával kapcsolódik a társadalmi érzékenyítéshez, a tudatosításhoz.

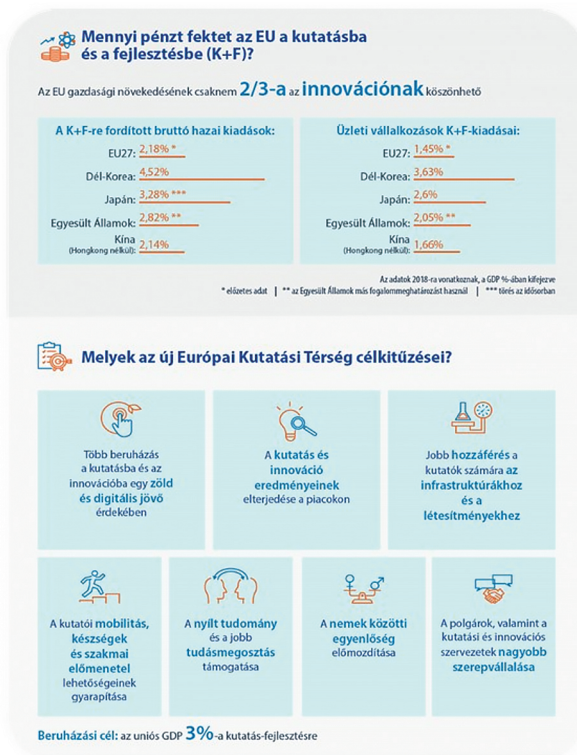
Ehhez nyújt transznacionális segítséget az Európai Kutatási Térség (EKT), amelynek célja a kutatás, az innováció és a technológia egységes uniós piacának megteremtése. Ösztönzi a kutatók és a tudás szabad mozgását és segíti a nemzeti kutatási politikák és programok összehangolását. Többek között az Európai Tanács bátorítja az Európai Bizottságot, többek között annak Közös Kutatóközpontját, hogy továbbra is ösztönözze adott esetben a Bizottságnak és az EKT-hez kapcsolódó csoportoknak a szakértői tanácsadó csoportokkal folytatott, kölcsönösen inspiráló együttműködését, a párhuzamos erőfeszítések elkerülése és a K+I tanácsadói rendszer hatékonyságának és eredményességének optimalizálása érdekében, például a nyílt tudomány és az innováció területén.

²⁵ Tudományos interdiszciplináris pályázat 2023.

4. ábra: Az Európai Kutatási Térség

Forrás: a szerzők szerkesztése

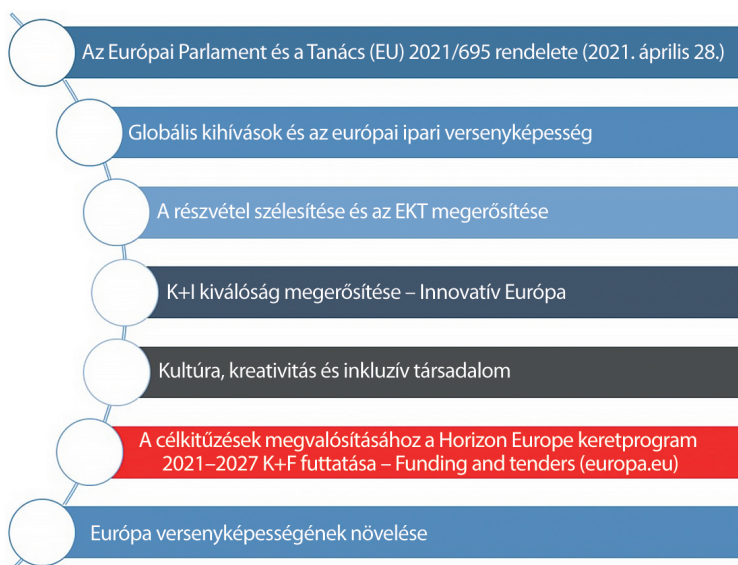
5. ábra: Az Európai Kutatási Térség céljai

Forrás: a szerzők szerkesztése

Az EKT megvalósítását az uniós alapok közül elsősorban a Horizon Europe Programme (az Európai Tanács Európai Horizont Programja) támogatja, ahol a 2021–2027-es időszakra 95,5 milliárd euró összegű költségvetés áll rendelkezésre, amelynek 3,3%-át a „részvétel bővítésére”, azaz az EKT megerősítésére és a K+I terén alacsonyabb szinten teljesítő uniós országok támogatására kell fordítani.²⁶

Az EU a Horizon Europe Programme keretében több pályázati felhívást tett közzé, amelyek tudományos, technológiai, gazdasági, környezeti és társadalmi hatás fejlesztésére alkalmasak, és ennek elérése céljából a Horizon Europe Programme 2021–2027-es kutatási és innovációs keretprogramot hirdetett meg az Európai Parlament és a Tanács. A program a Horizon Europe kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló 2021/695 rendelet (2021. április 28.) alapján valósul meg.²⁷

A program többek között támogatja a katasztrófavédelmi rezilienciacélok elérését,²⁸ a tagállamok ellenálló képességének növelését, amelyekhez pályázati forrásokat biztosít. Fontos prioritás az állampolgárok katasztrófatudatosságának fejlesztése, bárhol legyenek munkavállalók vagy diákok vagy más társadalmi csoporthoz tartozók, prioritást élvez mind európai, mind határ menti, mind hazai relációban.

6. ábra: A Horizon Europe keretprogramja

Forrás: a szerzők szerkesztése

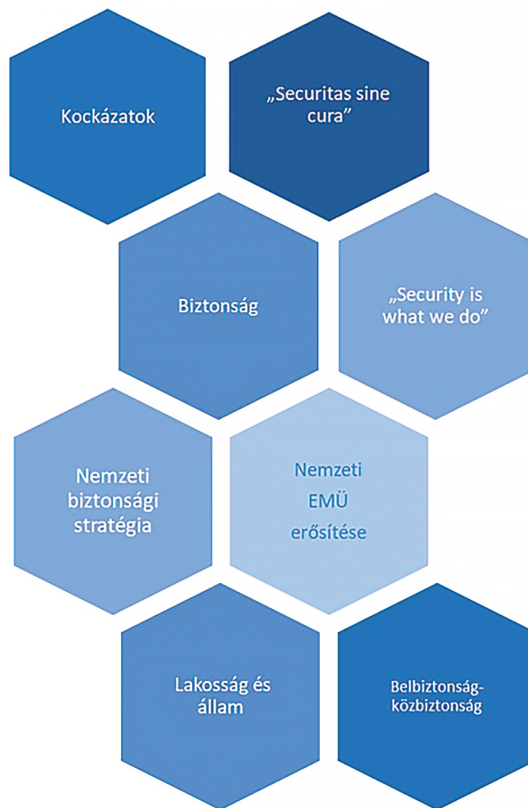
²⁶ Az Európai Unió Tanácsának 14989/18 számú következtetései.

²⁷ 2021/695/EU rendelet.

²⁸ Az Európai Bizottság ajánlása (2023. február 8.) az uniós katasztrófavédelmi rezilienciacélokról (2023/C 56/01), melléklet.

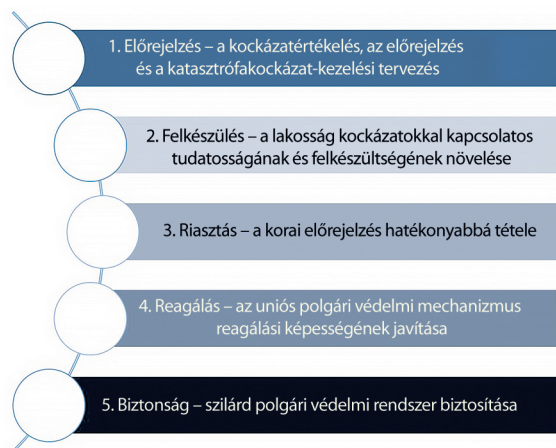

Itt kapcsolódik a katasztrófavédelem, azon belül is a KTT szerepe az EKT-hez, hiszen a több országot érintő, határokon átnyúló hatásokkal járó vagy azok kiváltására alkalmas katasztrófákkal szembeni megelőzési és felkészültségi intézkedések támogatása érdekében az Európai Bizottság a tagállamokkal együttműködve uniós katasztrófavédelmi rezilienciacélokat határozott meg és dolgozott ki a polgári védelem területén, valamint azok nem kötelező erejű közös alapként való meghatározására irányuló ajánlásokat fogadott el. Az ajánlások beemelése a magyar katasztrófavédelem rendszerébe a KTT útmutatása alapján történt. A KTT a Magyarország nemzeti katasztrófakockázat-értékeléséről szóló jelentés elfogadásáról szóló 2297/2020. Korm. határozatban meghatározott feladatok ellátásához tudományos hátteret biztosított.

7. ábra: A társadalmi ellenálló képesség rendszere

Forrás: a szerzők szerkesztése

8. ábra: Katasztrófavédelmi rezilienciacélok

Forrás: a szerzők szerkesztése

A KTT a katasztrófavédelem számára releváns pályázati lehetőségeket folyamatosan kutatja, és ajánlásokat tesz az előljárók felé a programokban való közreműködésről. Az ajánlások mellett tevékenyen is részt vesz transznacionális uniós projektek megvalósításában, ezáltal is proaktív részese az EKT-nek.

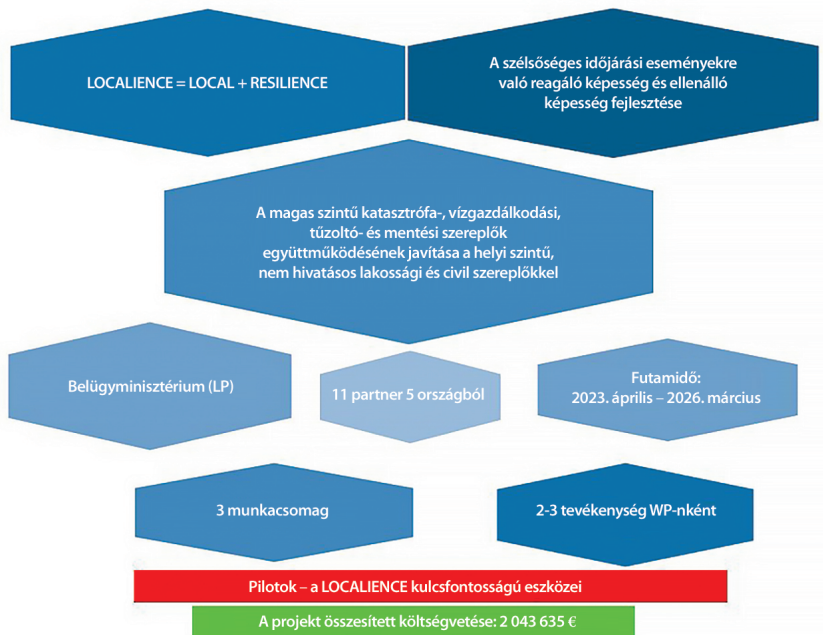
Ilyen projekt például az Interreg Central Europe program keretében zajló LOCALIENICE projekt (LOCAL + RESILIENCE = helyi + ellenálló képesség), amely a szélsőséges időjárási eseményekből fakadó veszélyekkel szembeni ellenálló képesség fejlesztését tűzte ki célul lokális szinten Közép-Európában.²⁹

9. ábra: Az Interreg Central Europe keretprogram

Forrás: a szerzők szerkesztése

²⁹ LOCALIENICE [é. n.].

10. ábra: A LOCALIENCE projekt

Forrás: a szerzők szerkesztése

11. ábra: A LOCALIENCE projekt Extreme Weather Resilience Center (Extrémidőjárás-ellenállóképességi Központ) eleme

Forrás: a szerzők szerkesztése

Meg kell jegyezni, hogy az EKT-n kívül más uniós tudástranszfer-hálózatban is résztvevő a KTT. Jó példa erre az EU polgári védelmi mechanizmusa és annak tudás-hálózata (Knowledge Network).

A KTT fejlesztési irányai, lehetőségei a biztonság növelésében

A biztonság felfogható statikus és dinamikus állapotként is. Statikusan nézve a biztonság kockázatok és veszélyek nélküli állapotot jelöl. Ilyen azonban a társadalmi folyamatok területén nem fordul elő, abszolút biztonság nincsen. Helyesebb tehát a biztonságot olyan kedvező állapotként felfogni, amelynek megváltozása nem valószínű.³⁰

A biztonság létrehozása szolgáltatásként is felfogható, ahol az eredmény a működés legkedvezőbb külső és belső feltételeinek folyamatos megteremtése. A biztonság létrehozása nem egyetlen ember vagy szervezet produkciója, kollektív munkát igényel, így kooperáción alapuló termék is.³¹

A minél nagyobb fokú biztonság megteremtése, az abban való közreműködés a katasztrófavédelem és ezáltal a KTT legfőbb célja is. A cél eléréséhez nélkülözhetetlen eszköz a kutatás és a fejlesztés, amely a katasztrófavédelem tűzoltósági, polgári védelmi, iparbiztonsági és integrált hatósági szakterületein is prioritást kapott. A prioritások teljesülése nyomon követhető a konferenciák szervezésében, a nővumok alkalmazásában, a pályázatok figyelésében és alkalmazásában.

A nagyobb biztonság megteremtése érdekében a fejlesztés irányai stratégiaileg visszavezethetők a kellően szükséges védelem teljesülésére.³² A KTT szempontjából ez azt jelenti, hogy a katasztrófakockázatoknak megfelelően kidolgozott adminisztratív védelmi követelmények és protokollok finomítása, újradefiniálása és a változó környezethez való igazítása állandó kutatói feladat.

A jövőképhez tartozik a különféle megelőzési és felkészülési intézkedések, az emberi erőforrások felkészítésére kiadott eljárásrendek finomítása, az új utak keresése tudományos alapossgú vizsgálatok tárgyát fogja képezni. Ugyancsak állandó kutatási feladatot jelent a rendelkezésre álló védelmi technológiák és eszközök fejlődése, fejlesztése és a gyakorlatba történő átültetése.

Természetesen a katasztrófavédelemnél használt terminológiát alkalmazva az elégséges védelmi szint megteremtéséhez szükséges folyamatos környezeti adatgyűjtések, a kockázatelemzések, a veszélyek azonosítása szintén jelentős kihívást tartogat a KTT számára.

Fejlesztési irány kell hogy legyen a jövőben a megelőzéshez, a kockázatok időbeni felismeréséhez és elhárításához, a bekövetkezett káresemény kezeléséhez szükséges ismeretek és tapasztalatok begyűjtése, az esettanulmányok készítése,

³⁰ Biztonság [é. n.].

³¹ Biztonság [é. n.].

³² BODA 2019.

valamint a konklúziók gyakorlati megvalósítása. Szorosan kapcsolódik ehhez az állampolgárok élet- és vagyónbiztonságát, illetve a létfenntartáshoz szükséges anyagi javakat veszélyeztető kockázatok elemzése, a jövőben nagy valószínűséggel bekövetkező nem kívánt káresemények hatásainak lehető legkisebbre csökkentése, amelyek felkutatásához szintén szükséges a tudományos háttér.

A KTT jövőbeni feladata a kockázatok feltárása, az új biztonsági kihívások azonosítása, amelyekhez elválaszthatatlanul kapcsolódik a megvalósulás valószínűségének és súlyosságának elemzése. A kockázatelemzéshez szükséges a megfelelő technikák és technológiák kimunkálása, elméleti és gyakorlati próbája, természetesen ehhez szükséges a releváns adatok gyűjtésének, feldolgozásának folytatása, mind a természeti, technológiai és emberi veszélytényezők, mind a különféle hazai és nemzetközi káresemények várható előfordulási helyére, időpontjára, valószínűségére, volumenére, várható kihatásaira tekintettel. Lényeges szempont, hogy az ezekhez rendelhető elsődleges beavatkozók részére új eljárásrendeket, technikákat is kell kutatni, majd a gyakorlatba átültetni.

A KTT tudományos tevékenysége a felvázolt feladatokhoz a megfelelő erőforrások felkutatása, a finánciális háttér ajánlása. Ehhez a megkezdett pályázatfigyelés kiváló támpontot ad, de ennek fejlesztése is szükségszerű. Gondolunk itt például a már folyamatban lévő projektekre, az EU és szervezeteinek pályázataira, programjaira vagy a magántőke bevonása lehetőségének kutatására is. Ilyen irány lehet a Horizon Europe keretprogramban, az Interreg-programokban, az Erasmus+ programban, az Európai Védelmi Alap által, a EU polgári védelmi mechanizmusában, illetve a Visegrádi Alapban megjelenő projektervek kidolgozása, a benyújtásukban való közreműködés, illetve a részvétel a nyertes pályázatok lebonyolításában.

Befejezés, annotáció

A tanulmányban a KTT tudományszervezési tevékenységét, szervezetének és tudományos feladatainak a fejlődését vettük górcső alá. A munkában a nyilvános források (jogszabályok, a BM OKF hivatalos honlapján hozzáférhető beszámolók és munkatervek) mellett a szervezet nem nyilvános belső szabályozóit használtuk. A hatálytalan és hatályos belső szabályozók (BM OKF főigazgatói intézkedések) feldolgozása adja a tanulmány alapját.

A tanulmányban elsőként a KTT-re vonatkozó adatokat, majd a KTT szervezeti felépítését elemeztük. Kontextusba helyeztük a rendészet és a rendészettudomány vetületében. Az elemzés során megállapítottuk, hogy hatékony testületi szerv intézi a hivatásos katasztrófavédelmi szerv tudományos feladatait, koordinálja annak tudományszervezési tevékenységét. A más tudományszervező és tudásközvetítő szervezetekkel való széles körű tudományos együttműködés alapja, hogy a KTT interdiszciplinárisan végzi a katasztrófák elleni védekezéssel kapcsolatos tudás gyűjtését és megosztását.

A KTT mint szervezet elemzését követően a testület tudományszervezési feladatainak evolúcióját vizsgáltuk. A munkatervekből, beszámolókból kitűnik, hogy a hagyományok tisztelete mellett a tagok által javasolt újításokat a katasztrófavédelem integrálni tudta tudományos munka- és feladatrendszerébe, valamint a feladatok végrehajtásába. Egyfajta kontinuitást ötvözött az állandó megújulással. Jó példa erre az egyre több konferencia, szimpózium szervezése és a résztvevői létszám folyamatos növekedése. Már itt jelentkezett az interdiszciplináris szemlélet, reprezentálva a hivatásos katasztrófavédelmi szerv szerteágazó és a tudományterületek széles spektrumát felölelő tevékenységét. Ugyancsak sikeresnek mondható a publikációs tevékenység fejlődése, a katasztrófavédelem állományából publikálni kívánó szakemberek támogatása és a tehetséggondozás is.

A tudományszervezési feladatok jelenlegi helyzetének bemutatásával mint adott evolúciós lépcsőfokkal folytattuk gondolatmenetünket. A KTT jelenlegi feladatai és tevékenysége hűen tükrözi a „honnan indultunk, és hová érteztünk” gondolatosságát. A jelenlegi helyzet nem végállomás, továbbra is törekszik a testület a nővumok bevezetésére, az új megjelenési felületek felkutatására, a más tudásközvetítő szervezetekkel való együttműködés fokozására. Megfigyelhető, hogy tovább bővültek a tudományszervezési feladatok, a publikációs tevékenységek és a konferenciák szervezésének feladatai is. A KTT remekül kihasználja a virtuális tér adta lehetőségeket, számtalan konferencia költözött az online világba, növelve ezzel a lebonyolított fórumok számát, így a társadalom széles rétegeihez tudást tudott továbbítani a testület.

A tanulmány záró részében a KTT és az EKT kapcsolatát és a fejlesztési irányok, lehetőségek területét elemeztük. Megállapítható, hogy a KTT megfelelő módon illeszkedik az EU tudáshálózatába, annak szerves részét képezi. A fejlesztések során mindenféleképpen javasolt az eddigi európai irány továbbvitele, a lehetőségek kiaknázása.

A tanulmány elkészítéséhez köszönetet mondunk a Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács munkáját támogató előjáróknak, egykori és mai tagjainak. Bízunk benne, hogy a mű jó alapot szolgáltat a KTT és a Magyar Rendészettudományi Társaság kiváló együttműködéséhez, a KTT tevékenységének fejlesztéséhez, a katasztrófavédelemben tevékenykedő kutatók további támogatásához és a jövőbeni fejlődés továbbviteléhez.

A veszélyelhárítás, a veszélykutatás, a veszélyforrások felderítése elemi rendészeti feladat.³³ Ezt a megállapítást kiegészíthetjük azzal, hogy minden állampolgárnak, illetve személynek joga van arra, hogy megismerje a környezetében lévő kockázatokat, elsajátítsa az irányadó védekezési szabályokat, továbbá joga és kötelessége, hogy közreműködjön a katasztrófavédelemben.³⁴

³³ LIPPAI-SALLAI 2022.

³⁴ 2011. évi CXXVIII. törvény: 1. § (2) bekezdés.

A katasztrófavédelem, így a KTT is, a különböző katasztrófák elleni védekezésben azon tervezési, szervezési, összehangolási, végrehajtási, irányítási, létesítési, működtetési, tájékoztatási, riasztási, adatközlési és ellenőrzési tevékenységek összessége, amely a katasztrófa kialakulásának megelőzését, közvetlen veszélyek elhárítását, az előidéző okok megszüntetését, károsító hatások csökkentését, a lakosság élet- és anyagi javainak védelmét, az alapvető életfeltételek biztosítását, valamint a mentés végrehajtását, továbbá a helyreállítás feltételeinek megteremtését szolgálják.³⁵

Kijelenthetjük tehát, hogy a rendészettel foglalkozó tudományág fontos képviselője a KTT, hiszen a katasztrófavédelem tudományos platformja, amely kutatja a katasztrófák elleni védekezés összes területét, segítséget nyújt más rendészeti és egyéb szerveknek, szervezeteknek védekezési rendszereik szintézisében, tudást közvetít a katasztrófavédelemben részt vevők részére.

Felhasznált irodalom

- Biztonság [é. n.]. *Közszolgálati Online Lexikon*. Online: <https://lexikon.uni-nke.hu/szocikk/biztonsag/>
- BODA József főszerk. (2019): *Rendészettudományi szaklexikon*. Budapest: Dialóg Campus. Online: <https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/handle/20.500.12944/14690>
- Dokumentumok [é. n.]. *BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság*. Online: www.katasztrofavedelem.hu/36122/dokumentumok
- LIPPAI Zsolt – SALLAI János (2022): Helyet kér a rendészettudomány. *Belügyi Szemle*, 70(9), 1829–1852. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.9.6>
- LOCALIENCE [é. n.]. *Interreg Central Europe*. Online: www.interreg-central.eu/projects/localience/
- MUHORAY Árpád (2021): A katasztrófavédelem kihívásai a 21. században a Nemzeti Biztonsági Stratégia tükrében. *Védelmi-biztonsági Szabályozási és Kormányzástani Műhelytanulmányok*, (16), 4–16. Online: https://hkk.uni-nke.hu/document/hhk-uni-nke-hu/VBSZK%20M%C5%B1helytanulm%C3%A1nyok%202021_16_%20Muhoray%20C3%81rp%C3%A1d_A%20katasztr%C3%B3fav%C3%A9delem%20kih%C3%ADv%C3%A1sai%20a%2021.%20sz%C3%A1zadban%20a%20Nemzeti%20Biztons%C3%A1gi%20Strat%C3%A9gia%20t%C3%BCkr%C3%A9ben.pdf
- Rendészet [é. n.]. *Közszolgálati Online Lexikon*. Online: <https://lexikon.uni-nke.hu/tudomanyterulet/rendeszet/>
- Tudományos interdiszciplináris pályázat (2023). *BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság*, 2023. május 25. Online: www.katasztrofavedelem.hu/29/hirek/275757/tudomanyos-interdiszciplinaris-palyazat
- VASS Gyula et al. (2024): A katasztrófavédelmi kutatások eredményei és fejlesztése a rendészet-tudomány rendszerében. *Belügyi Szemle*, 72(5), 815–833. Online: <https://doi.org/10.38146/BSZ-AJIA.2024.v72.i5.pp815-833>

³⁵ 2011. évi CXXVIII. törvény: 3. §.

Alkalmazott jogforrások

- Az Európai Biztonság Ajánlása (2023. február 8.) az uniós katasztrófavédelmi rezilienciacélokról (2023/C 56/01). Melléklet. Online: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023H0215\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:32023H0215(01))
- Az Európai Parlament és a Tanács 2021. április 28-i (EU) 2021/695 rendelete a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályaon kívül helyezéséről. Online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A2100695.EUP>
- Az Európai Unió Tanácsának 14989/18 számú következtetései az Európai Kutatási Térség irányításáról. Online: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14989-2018-INIT/hu/pdf>
- Magyarország Alaptörvénye
2010. évi XLIII. törvény a központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról
2011. évi CXXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról. Online: <https://njt.hu/jogszabaly/2011-128-00-00>
- 2297/2020. Korm. határozat Magyarország nemzeti katasztrófakockázat-értékeléséről szóló jelentés elfogadásáról
- 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól. Online: <https://njt.hu/jogszabaly/2011-62-20-0A>
- 20/2000. számú BM OKF főigazgatói intézkedés a Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács működésének szabályozásáról (hatályát veszttette: 2002. május 2.)
- 26/2002. számú BM OKF főigazgatói intézkedés a Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács működésének újraszabályozásáról (hatályát veszttette: 2012. június 25.)
- 73/2012. számú BM OKF főigazgatói intézkedés a Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács működésének szabályozásáról
- 36/2018. számú BM OKF főigazgatói intézkedés a Katasztrófavédelmi Tudományos Tanács működésének szabályozásáról szóló 73/2012. számú BM OKF főigazgatói intézkedés módosításáról 1/2023. (III. 14.) BM OKF utasítás a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Szervezeti és Működési Szabályzatáról. Online: <https://njt.hu/jogszabaly/2023-1-B0-4V>

ABSTRACT

Evolution of the Disaster Management Scientific Council's Science Organisation Activities Over the Last Two Decades

Balázs Lajos BOGNÁR – Péter KISS

The Disaster Management Scientific Council (DMSC) has been carrying out its science organisation, development and research activities and management decision support since the establishment of the Disaster Management Organisation, under the supervision and coordination of the Internal Affairs Scientific Council. In addition to the operational aspects, the DMSC's links with police science and the development of its science organisation tasks are analysed. Following our research, the work has been carried out on the basis of an analysis of the relevant legislation, internal standards and the work plans and reports of the DMSC dating back to 2001, and we have systematically organised our reflections on the organisation of science, including a description of its important and permanent activities and nomenclatures.

The development of the DMSC shows that it provides a pro-active research background for the managers and professionals of the disaster management sector, which presents the problems of the present and future researchers with a broader spectrum of issues and provides the opportunity for sufficiently scientific in-depth investigations, while at the same time providing links to other branches of police science.

Keywords: *disaster management, law enforcement science, science organisation, innovation, research*